

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

«Η συνδιδασκαλία των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία της Γενικής
εκπαίδευσης - Το πρόγραμμα Εναλλακτικής Ενισχυτικής Διδασκαλίας (ΜΝΑΕ) στα ΕΠΑΛ στη
διδασκαλία των μαθηματικών και της γλώσσας »

“The co-teaching of children with special educational needs in General Education schools –
The program of Alternative Rehabilitation Teaching (MNAE) at EPAL in teaching of
mathematics and language”

της

ΑΡΚΟΥΔΗ ΜΑΡΙΑΣ

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

- 1^{ος} Επιβλέπων:** Δρ. Παναγιώτης Μαντάς, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
- 2^{ος} Επιβλέπων:** Αθανάσιος Βέρδης, Επ. Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- 3^{ος} Επιβλέπων:** Δρ. Θεόδωρος Γούπος, Συνεργαζόμενος Ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι σύγχρονες κοινωνίες καλούνται να αντιμετωπίσουν πολυάριθμες προκλήσεις που προέρχονται από το οικονομικό, το κοινωνικό και το τεχνολογικό περιβάλλον. Οι σχολικές μονάδες στο πλαίσιο αυτό, έχουν κληθεί τα τελευταία χρόνια να λειτουργήσουν σε ένα συμπεριληπτικό πλαίσιο δίνοντας έμφαση και στην εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η ένταξη των παιδιών αυτών στα τυπικά σχολεία είναι μεγάλης σημασίας με οφέλη για τους μαθητές, τα σχολεία και τις κοινωνίες. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με την εκπαίδευση και την αναπηρία στην Ελλάδα. Στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζεται το ευρύτερο πλαίσιο που οριοθετεί και προσεγγίζει εννοιολογικά την Αναπηρία και την εκπαίδευση. Στο δεύτερο μέρος της συστηματικής ανασκόπησης εξετάζεται επιμέρους η επίδραση της συνδιδασκαλίας στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διαδικασία, στο περιβάλλον της σχολικής μονάδας. Στη συνέχεια γίνεται ειδικότερη αναφορά σε ένα πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας στα Επαγγελματικά Λύκεια το οποίο αξιολογείται κριτικά. Συνολικά, τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι σχολικές μονάδες διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στην ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Το έργο τους είναι αυτόνομο, ωστόσο η συνεργασία με άλλα σχολεία ενισχύει την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας.

Λέξεις κλειδιά: εκπαιδευτικό σύστημα, Αναπηρία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, συνδιδασκαλία, επαγγελματικά λύκεια.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ahsan, M. T., Sharma, U., & Deppeler, J. M. (2012). 'Exploring pre-service teachers' perceived teaching-efficacy, attitudes and concerns about inclusive education in Bangladesh.' *International Journal of Whole Schooling*, 8(2), 1-20.
- Ainscow, M. (1998). Exploring links between special needs and school improvement. *Support for Learning*, 13(2), 70–75.
- Ainscow, M., & Sandill, A. (2010). Developing inclusive education systems: the role of organisational cultures and leadership. *International Journal of Inclusive Education*, 14(4), 401–416.
- Alghazo, E. M., & Naggat Gaad, E. E. (2004). General education teachers in the United Arab Emirates and their acceptance of the inclusion of students with disabilities. *British Journal of Special Education*, 31(2), 94–99.
- Allan, J. (2003). *Actively seeking inclusion: Pupils with special needs in mainstream schools*. Routledge.
- Allen, L. A. (2006). The moral life of schools revisited: Preparing educational leaders to “build a new social order” for social justice and democratic community. *International Journal of Urban Educational Leadership*, 1(1), 1–13.
- Anastasiou, D., & Kauffman, J. M. (2011). *A Social Constructionist Approach to Disability: Implications for Special Education*. *Exceptional Children*, 77(3), 367–384. <https://doi.org/10.1177/001440291107700307>
- Angelides, P., Stylianou, T., & Gibbs, P. (2006). Preparing teachers for inclusive education in Cyprus. *Teaching and Teacher Education*, 22(4), 513–522.
- Armstrong, D. (2003). *Experiences of special education: Re-evaluating policy and practice through life stories*. Routledge.
- Artiles, A. J., Harris-Murri, N., & Rostenberg, D. (2006). Inclusion as social justice: Critical notes on discourses, assumptions, and the road ahead. *Theory into Practice*, 45(3), 260–268.
- Austin, V. L. (2001). Teachers' beliefs about co-teaching. *Remedial and Special Education*, 22(4), 245–255.